

هنر هند

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از دانش آموز انتظار می‌رود که

بتواند:

- ۱- اساس اتحاد مردم هند را بیان کند.
- ۲- خصوصیات هنر هند را شرح دهد.
- ۳- ویژگی‌های تندیسک‌های دره سند را توضیح دهد.
- ۴- اساس اعتقادی مذاهب هندی را شرح دهد.

- ۵- نتایج تأثیر هنر هخامنشی را بر معماری بناهای پاتنا توضیح دهد.
- ۶- معماری استوپا را شرح دهد.
- ۷- معابد دوره شونگا و آندرا را توضیح دهد.
- ۸- تفاوت تندیس‌های گاندهارا و ماتهورا را توضیح دهد.
- ۹- نقاشی‌های غارهای آجاتنا را شرح دهد.
- ۱۰- هنر هند را در دوره‌های متأخر توضیح دهد.

۱- سرزمین هند

شبه قاره هند، سرزمینی پهناور و مثلثی شکلی در جنوب قاره آسیا است که اقوام و نژادها با زبان‌ها و مذاهب مختلفی در آن زندگی می‌کنند. شمال آن را کوه‌های پُر برف هیمالیا فراگرفته و جنوب آن که مجاور اقیانوس هند است آب‌وهوایی گرم و مرطوب دارد. هند تنها در قرن بیستم دارای حکومتی یک پارچه شد و تا پیش از این تاریخ، سلسله‌های متعددی که گاه همزمان بودند، در مناطق شمال و جنوب هند حکومت کردند. در حدود ۱۵۰۰ پیش از میلاد مهاجمان هند و اروپایی از سمت شمال غرب وارد این سرزمین شدند و بر ساکنان بومی غلبه کردند. دین اسلام با ورود اعراب و مغولان در هند رواج یافت. در قرن بیستم مناطق مسلمان‌نشین هند با نام پاکستان و بنگلادش از آن جدا شدند. هند با وجود تنوع قومی، نژادی و مذهبی از تمدنی یک دست و کهن برخوردار است که مشابه آن کمتر وجود دارد. آنچه بیش از همه سبب اتحاد آن‌ها است، اعتقاد به مذهب برهمنی (هندو) و حفظ سنن آن است. تمدن هند، تمدنی تأثیرگذار بوده و کشورهایی چون چین، ژاپن، کره، اندونزی، نپال، تبت، برمه، تایلند، کامبوج و ... تحت تأثیر آن بوده‌اند.

۲- خصوصیات هنر هند

هنر هند، هنری مذهبی و بر اساس نیازها و دستورالعمل‌های مذهب بودایی و برهمنی است و نمادهای مذهبی را در قالب تندیس، نقاشی و ساخت معابد متجلی می‌کند. هدف هنرمند هندی ساخت یک اثر زیبا نیست، بلکه تجسم حقایق مذهبی و معنوی برای مؤمنان است. تندیس‌ها، شخصیت‌های مذهبی را در شکلی انسان‌گونه نشان می‌دهند، تا بیان‌گر سپاس و ستایش نیایشگر باشند. حجم قابل توجهی از تندیس‌های بودا در حالت‌های مختلف ایستاده و نشسته و تندیس‌های ایزدان مرد و زن و رقص‌های مذهبی، چشمگیرترین جلوه هنر هند است که در طول تاریخ هند، شیوه بیان هنری آن‌ها تقریباً ثابت بوده است و همواره حالت تفکر در تندیس‌های بودا و نمایش اندام نرم، خمدار و گرد توأم با حرکات موزون به ویژه برای رقص‌های مذهبی، مد نظر تندیس‌سازان بوده است.

۳- تمدن دره سند

حدود ۳۰۰۰ سال پیش از میلاد و همزمان با تمدن‌های میانرودان، ایلام و مصر، جوامع عصر نوسنگی دره سند وارد عصر شهرنشینی شدند. محوطه‌های: موهنجو- دارو^۱ و هاراپا^۲ در کنار رود سند، مراحل شکل‌گیری تمدن هند را نشان می‌دهند. کاوش‌های باستان‌شناسی نشان داده که ساکنان دره سند در زمینه شهرسازی با خیابان‌های منظم، ساخت حمام‌های بزرگ، ساخت تندیس‌های سفالی، سنگی و فلزی و مهر سازی توانا بوده‌اند.

کهن‌ترین نقش‌مایه‌های هنر هندی چون گاو کوهاندار، فیل، تمساح، کرگدن و ایزدان انسان ریخت، بر روی مهرهایی از جنس سنگ صابون، دیده می‌شوند (تصویر ۱).

نقوش این مهرها بازتابی از تأثیرات هنر ایران و میانرودان و نشان‌دهنده ارتباط مردم دره سند با این سرزمین‌ها است. تندیسک‌های مکشوفه دره سند دارای شکل‌های نرم و خم‌دار و اندام گرد و برجسته هستند و این شیوه باز نمایی در تندیس‌سازی‌های آینده هند استمرار یافت. یکی از قابل توجه‌ترین آن‌ها نیم تنه مردی است که از موهنجودارو کشف شده است (تصویر ۲).

تصویر ۲- نیم تنه مرد روحانی، سنگ صابون، موهنجودارو، ۲۰۰۰ تا ۱۷۵۰ پیش از میلاد، ارتفاع ۱۷/۵ سانتی‌متر، موزه ملی پاکستان، کراچی

تصویر ۱- اثر مهر روی گنج با نقش گاو میش، حدود ۲۳۵۰ تا ۱۵۰۰ پیش از میلاد، موهنجو- دارو، پاکستان

۱- Mohenjo - daro.

۲- Harappa

۴- هنر هند در دوره بودایی

در حدود ۱۵۰۰ سال پیش از میلاد اقوام آریایی بر ساکنان درهٔ سند غلبه کردند و آن‌ها را به سمت جنوب هند راندند، به تدریج مذهب آریایی‌ها، جایگزین آیین‌های بومی هند شد و با نام کیش برهمنی، حیات خود را آغاز کرد. مذهب و فرهنگ بومیان هندی نیز با فرهنگ این تازه واردان ادغام شد. هسته مرکزی اغلب مذاهب هندی اعتقاد به تناسخ و چرخهٔ حیات بود که روح می‌توانست بنا به اعمال گذشته خود به مدارج بالاتر صعود یا پست‌تر نزول کند. با ظهور بودا در سدهٔ ششم پیش از میلاد، دگرگونی‌های گسترده‌ای در مذاهب هند رخ داد. بودا برای رستگاری انسان دستورالعمل‌هایی صادر و راه رسیدن به آن را چشم‌پوشی از خواسته‌های نفسانی دانست. آیین بودا به سرعت در سراسر شبه قاره هند گسترش یافت و سبب شکل‌گیری هنر بودایی در قالب پیکره‌سازی، نقاشی و معماری معابد شد. هنر دورهٔ بودایی به تناسب سلسله‌هایی که در این زمان بر هند حکومت کرده‌اند، تقسیم‌بندی می‌شوند.

۴-۱- دوره مئوریا^۱

در فاصله زمانی میان زوال تمدن درهٔ سند و ورود آریایی‌ها و تشکیل امپراتوری «مئوریا» در سدهٔ سوم پیش از میلاد، هیچ نشانی از تحول هنرهای بصری در هند مشاهده نمی‌شود. دورهٔ مئوریا یکی از درخشان‌ترین دوره‌های تاریخ هنر هند است. در زمان فرمانروایی آشوکا پادشاه هنرپرور این سلسله، هنر هند در زمینه‌های مختلف شکوفا و از هنر هخامنشی متأثر شد. هم‌زمان با حکومت آشوکا، یونانی‌ها^۲ در منطقهٔ باکتریا (بلخ) در افغانستان دولتی به نام یونانی - بلخی تأسیس کرده و هنر یونانی (هلنی) را در افغانستان رواج دادند و در هنر هند تأثیر گذاشتند.

آثار به‌جای مانده در پاتنا^۳ نشان می‌دهد که معماری زمان آشوکا به ویژه ساخت تالارهای ستون‌دار متأثر از بناهای تخت جمشید بوده است. آشوکا در سراسر قلمرو خود فرامین خود را بر ستون سنگی، مسی و سنگ لوح‌ها می‌نوشت. یکی از این سرستون‌ها که متشکل از سر و سینه چهار شیر غرآن است و بر استوانه‌ای مدور و گل نیلوفر آبی وارونه ای ایستاده‌اند. ظرافت‌کننده کاری به‌ویژه تزئینات یال شیرها و طرح نیلوفر آن گواه ارتباط میان پیکرتراشان هندی و ایرانی است (تصویر ۳).

آشوکا دین بودایی را پذیرفت و آن‌را رواج داد و در زمان او هنر بودایی هند شکل گرفت. آشوکا در شهرهای مختلف هند پرستش‌گاه‌هایی بنا نهاد که الگوی معماری هند شد. این پرستش‌گاه که استوپا^۴ (یادگار بودا) نام داشت، شامل یک گنبد بر پایه‌ای گرد یا چهارگوش و یک فضای مربع شکل بر قله آن و یک دکل بلند برافراشته در وسط آن بود. استوپا را می‌توان نموداری کیهانی به‌شمار آورد که دروازه‌هایش چهار نقطه اصلی کوه جهانی را می‌نمایانند. در این پرستش‌گاه‌ها تندیس بودا وجود

تصویر ۳- سر ستون، پاتنا، هند، ماسه سنگ صیقل خورده، حدود ۲۶۱ تا ۲۳۲ پیش از میلاد

۱- Maurya

۲- این یونانی‌ها بخشی از سپاهیان اسکندر در زمان حمله به هند بودند.

۳- Patna

۴- Stupa

نداشت ولی حضور نمادین او با تخت خالی و صحنه‌های زندگی گذشته او مورد تأکید قرار می‌گرفت. همین‌طور انبوهی از نقوش برجسته رب‌النوع‌های مؤنث و مذکر آمیخته با شاخ و برگ درختان و حیوانات پر جنبش در این پرستش‌گاه‌ها قرار داشت. در دوره مئوریا نخستین غار - معبد‌های بودا نیز ساخته شدند، غار - معبد‌ها در دل کوه‌ها ساخته می‌شدند که در تابستان خنک و در زمستان گرم و مکانی مناسب برای انجام مراسم نیایش جمعی بوداییان باشد.

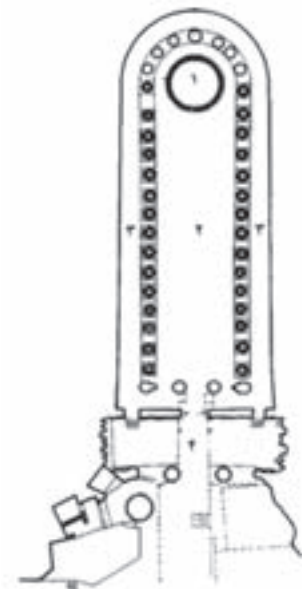
۲-۴ دوره‌های شونگا^۱ و آندرا^۲

سلسله شونگا در شمال مرکزی هند و سلسله آندرا در مرکز و جنوب هند حکومت می‌کردند. در دوره آن‌ها غار - معبد‌هایی معروف به چایتیا^۳ در بهاجا (تصویر ۴) و کارله (تصویر ۵) و استوپای سانچی (تصویر ۶) ساخته شدند. ورودی غار - معبد چایتیا دارای تاق گهواره ای و پیرامون آن دارای تاقچه‌های تزئینی، پنجره‌های نورگیر و تعدادی بالکن است. فضای داخلی این غار - معبد‌ها تالار طولی با دوریف ستون با سقف گهواره ای است و انتهای تالار که به مهرباب (استوپایی کوچک) ختم می‌شود به شکل نیم دایره است. استوپای عظیم سانچی یکی از بزرگترین معابد بودایی هند در دوره

شونگا است و از ماسه سنگ زرین محلی ساخته شده است. این استوپا نیم گنبدی است که بر روی صفا ای مدور با حفاظی مرکب از زرده‌های سنگی قرار دارد و در پیرامون این توده مدور حصار سنگی دیگری دارای چهار دروازه است که در دوره آندرا به بنا

تصویر ۴ - ورودی معبد چایتیا در بهاجا، سده اول پیش از میلاد

تصویر ۵ - پلان معبد چایتیا در کارله، اوایل سده دوم میلادی :

۱ - استوپا، ۲ - تالار، ۳ - راهرو جانبی، ۴ - هشتی

تصویر ۶ - دروازه و معبد بزرگ بودا، دهکده سانچی، سده اول پیش از میلاد تا سده اول میلادی

۱ - Shunga

۲ - Andhra

۳ - Chaitya

اضافه شده است. بر فراز گنبد، نرده‌ای چهارگوش، چتر بودا را در میان گرفته است. نمای دروازه‌ها صحنه‌هایی از رخداد‌های زندگی بودا، زنان رقصنده، سواران بر روی اسب و فیل و غیره را که بر سنگ نقش شده‌اند، نشان می‌دهند.

۳-۴- دوره کوشان^۱

همزمان با آغاز عصر مسیحیت، کوشانی‌های ایرانی تبار در شمال غربی هند، قدرت را به دست گرفتند و عصر طلایی دیگری در هنر هند شکل گرفت و به‌طور همزمان در گاندهارا^۲ (قندهار) و ماتهورا^۳ نخستین شمایل‌های بودا به‌وجود آمدند. نفوذ هنری یونان، نقش مهمی در شکل‌گیری تمثال‌سازی برای بودا داشت، زیرا تا پیش از سدهٔ دو میلادی برای بودا تمثال ساخته نمی‌شد. سبک گاندهارا (قندهار) تلفیقی از سنت‌های هلنیستی، ایرانی و هندی بود. بودای ماتهورا شانه‌های پهن، کمر باریک، چهره لطیف و ردایی نازک به تن دارد و از سنت‌های بومی متأثر است (تصویر ۷)، در حالی که تندیس‌های گاندهارا بر خاصیت‌های عاطفی تأکید دارند و از ریزه‌کاری‌های هنر یونان دورهٔ هلنی و ایران دورهٔ اشکانی نظیر توجه به آرایش چهره و زیورآلات و چین لباس متأثر شده‌اند (تصویر ۸).

تصویر ۷- تندیس بودای ایستاده، سده پنجم میلادی، سنگ ماسه قرمز، ارتفاع ۲۲۱ سانتی متر، ماتهورا، موزه هند، کلکته

تصویر ۸- بودای نشسته و بودای روزه‌گیر، سده سوم میلادی، سنگ، گاندهارا، پاکستان

۴-۴- دوره گوپتا^۴

با فروپاشی دورهٔ کوشان، عصر طلایی دیگری در هنر با پادشاهی گوپتا از اوایل سدهٔ چهارم میلادی، شروع می‌شود که از آن به عنوان دوره کلاسیک هنر هند نام برده می‌شود. در این دوره،

۱- Kushan

۲- Gandhara

۳- Mathura

۴- Gupta

تصویر ۹- دیوارنگاره بودیساتوا، غار شماره یک آجاتنا، حدود ۶۰۰ تا ۶۴۲ میلادی

تصویر ۱۰- معبد بریهادس وارا در تانجور هند، حدود ۱۰۰۰ میلادی

علوم، ادبیات، نقاشی، مجسمه‌سازی، رقص و موسیقی به اوج کمال رسیدند. مهم‌ترین نمونه‌های هنری این دوره، دیوارنگاره‌های غارهای آجاتنا^۱ است که برخی از آن‌ها، بازتاب هنر نقاشی ایران دوره ساسانی هستند (تصویر ۹). این نقاشی‌ها داستان زندگی بودا و صحنه‌های زندگی روزمره را تجسم بخشیده‌اند. این نقاشی‌ها را باید در ردیف آثار بزرگ نقاشی جهان به‌شمار آورد. نقاشی بودیساتوا^۲ نمونه‌ای ارزشمند از این نقاشی‌ها است که در آن، اعضای صورت بودا بسیار ظریف نقاشی شده و نرمی حرکات و برجستگی جسمانی تندیس‌های دوره‌های گذشته را در خود دارد.

۵- هنر هند در دوره‌های متأخر (دوره هندو)

با سقوط سلسله گپتا در سده هفتم میلادی، سرزمین هند نه تنها به قلمروی از حکومت‌های محلی تبدیل شد بلکه مذهب هندو که ریشه کهنسالی داشت رونق و رواج تازه‌ای گرفت و دین بودا را در خود مستهلک و جایگزین آن شد. اساس مذهب هندو بر پایه ستایش از خدایان سه‌گانه، برهما (خدای خالق و آفریننده جهان)، ویشنو (نگهدارنده جهان) و شیوا (ویران‌کننده جهان) و شماری از خدایان دیگر بود. در فاصله سده هفتم تا سیزدهم میلادی هنر هند در خدمت مذهب هندو بود و در طی این دوره، معابد باشکوهی همراه با تمثال‌هایی از مظاهر این خدایان به‌ویژه شیوا ساخته شدند. معابد هندو اغلب مربع و مربع مستطیل شکل با تالارهای ستون‌دار، ایوان و گنبدی عظیم و هرمی شکل هستند و نمای آن‌ها دارای تزئینات فراوانی است. یکی از عظیم‌ترین معابد این دوره، معبد بریهادس وارا^۳ در جنوب هند است که برای خدای شیوا ساخته شده و دارای دروازه، حیاط، تالار ستون‌دار و گنبد هرمی شکل عظیم است و در نماهای آن تندیس‌های شیوا در سی‌وشش حالت نشان داده شده‌اند (تصویر ۱۰).

مهمترین دستاورد هنر هندو در این دوره در قالب تندیس‌های فلزی شیوا و قدیسان مربوط به او نمایان شد. تندیس شیوا در مقام رقصنده کیهانی به‌گونه‌ای تجسم یافت که ویران کردن و بازسازی عالم را توأم‌القاء کند. شیوا غالباً به حال رقص در میان حلقه آتش مجسم می‌شد و از شور و پویایی بسیار برخوردار بود (تصویر ۱۱).

۱- Ajanta

۲- بودیساتوا (Bodhisattva) بودای موعود، وجودی که پس از تولد‌های بی‌شمار به بودا تبدیل خواهد شد، اما درنگ می‌کند

که به دیگران برای رسیدن به رستگاری، یاری کند.

۳- Brihadesvara

شکل‌گیری حکومت اسلامی در هند در سده پانزدهم میلادی، هنر این سرزمین را در مسیر تازه‌ای قرار داد و بنا به اصول اسلامی، مجسمه‌سازی و معماری شمال هند از تحول باز ماند و در عوض، هنر نقاشی جانی تازه گرفت.

تصویر ۱۱- تندیس شیوا، مفرغی، سده ۱۱ و ۱۲ میلادی، ارتفاع ۸۲ سانتی‌متر، موزه زوریخ

ارزشیابی

- ۱- تندیس‌های تمدن دره سند دارای چه خصوصیتی است؟
- ۲- تمدن دره سند در چه مکان‌هایی شکل گرفت؟
- ۳- کهن‌ترین نقش مایه‌های دره سند را نام ببرید؟
- ۴- چه ادیانی در شکل‌گیری هنر هند نقش داشتند؟
- ۵- هنر هند دارای چه خصوصیتی است؟
- ۶- هنر بودایی هند در چه دوره‌ای شکل گرفت؟
- ۷- استوپا چه گونه ساختمانی است؟
- ۸- چه هنری سبب تندیس‌سازی برای بودا شد؟
- ۹- تندیس‌های گانداهارا چه تفاوت‌هایی با تندیس‌های ماتهورا دارد؟
- ۱۰- غار آجانتا بیان‌گر چه هنری است؟
- ۱۱- اساس هنر هندو بر چه پایه‌ای استوار است؟
- ۱۲- مهمترین دست‌آورد هنر هند در دوره‌های متأخر چه بود؟
- ۱۳- معبد بریهادیس وارا چگونه معبدی است؟

هنر چین

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از دانش‌آموز انتظار می‌رود که

بتواند:

- ۱- اهمیت چین را در شرق آسیا شرح دهد.
- ۲- دوره‌های مهم هنر چین را توضیح دهد.
- ۳- ویژگی خوشنویسی چینی را توضیح دهد.
- ۴- رابطه خوشنویسی و نقاشی را در هنر چین بیان کند.

- ۵- عقیده چینی‌ها را در مورد رنگ بیان کند.
- ۶- حالت روحی نقاش چینی را هنگام نقاشی کردن بیان کند.
- ۷- اصول نقاشی را در دوره شش پادشاهی توضیح دهد.
- ۸- ویژگی‌های نقاشی مکتب سونگ را بیان کند.
- ۹- ویژگی نقاشی دوره مینگ را توضیح دهد.
- ۱۰- خصوصیات معماری چین را توضیح دهد.
- ۱۱- خصوصیات تندیس‌های مقبره امپراتور چین را توضیح دهد.
- ۱۲- تأثیر هنر بودایی را در پیکره‌سازی چین شرح دهد.
- ۱۳- هنر سفالگری و فلزکاری چین را شرح دهد.

۱- تاریخ و سیر هنر چین

چین در میان کشورهای شرق آسیا به دلیل قدمت تمدن، وسعت، تعداد جمعیت و تأثیر تمدنی بر کشورهای پیرامون خود (کره، ژاپن و ...)، دارای اهمیت است. نخستین دهکده‌های عصر نوسنگی در حدود ۷۰۰۰ سال پیش از میلاد در کنار رود زرد به وجود آمدند. چینی‌ها در حدود ۱۷۰۰ سال پیش از میلاد وارد مرحله شهرنشینی شدند و نخستین سلسله خود را به نام شانگ^۱ تأسیس کردند. در میان سلسله‌های متعدد چین، سلسله‌های شانگ، چو^۲، چین^۳، هان^۴، سلسله موسوم به شش پادشاهی، تانگ^۵، سونگ^۶، یوان^۷ (سلسله مغولی چین)، مینگ^۸ و چینگ^۹ در تعالی هنرهای چین سهم مهمتری دارند.

در دوره‌های شانگ و چو ساخت اشیای مفرغی شکوفا شد. در دوره سلسله چین، که نام خود را به این سرزمین داده است، وحدت سیاسی و فرهنگی پدید آمد. در دوره هان، ارتباط چین با جهان غرب (ایران و روم)، گسترش یافت و جاده ابریشم گشوده شد (تصویر ۱).

تصویر ۱- نقاشی خیالی، از مراسم معرفی در کاخ امپراتور در دوره هان، سده ۱۷ میلادی

- ۱- Shang
- ۲- Zhou
- ۳- Qin (China)
- ۴- Han
- ۵- Tang
- ۶- Sung
- ۷- Yuan
- ۸- Ming
- ۹- Qing

در دوره تانگ، بافت پارچه‌های ابریشمی و ساخت ظروف چینی به اوج خود رسید و ارتباط مسلمانان با چین شروع و ظروف چینی وارد بازارهای اسلامی شدند. در دوره سونگ نقاشی به اوج خود رسید. در قرن هشتم هجری ایرانی‌ها به واسطه مغول‌ها، با شیوه نقاشی چینی آشنا شدند و نکاتی را آموختند. در دوره مینگ مهم‌ترین معماری چوبی جهان در پکن (بیجینگ)، شهر ممنوعه ساخته شد. خوشنویسی و نقاشی همواره هنر درجه اول مردم چین بود، اما چینی‌ها در معماری، ساخت ظروف چینی و مفرغی، پارچه‌های ابریشمی، ساخت اشیایی از سنگ یشم و آثار لاک‌ی هم بسیار توانا بودند. تاریخ، فرهنگ و هنر چین همواره از تداوم برخوردار بوده و حتی در زمان تسلط اقوام بیگانه نیز دچار گسست نشده است.

۲- هنرهای چین

۲-۱- خوشنویسی و نقاشی

مردم چین دارای شیوه نوشتار اندیشه نگار هستند که در طول تاریخ ثابت مانده و از این رو برای همه مردم چین و با وجود گویش‌های مختلف قابل فهم بوده است. خط چینی به جای الفبا، دارای هزاران شکل مستقل است و هر شکل، نقش یک واژه را ایفا می‌کند. این شیوه نوشتار، نقش مهمی در تداوم سنت‌های فرهنگی و هنری چین داشته است. چینی‌ها نقاشی و خوشنویسی را هنری فقط در خور توجه بزرگان و دیگر مصنوعات را نوعی صنعت‌گری می‌دانستند. این دو هنر از بسیاری جنبه‌ها با یکدیگر پیوند داشتند. ابزار خوشنویسی (قلم مو، ابریشم یا کاغذ) به چیره دستی زیادی نیاز داشت. خوشنویسی اندیشه نگار چینی، از کیفیت تصویری برخوردار و بیان اندیشه و احساس را ممکن می‌سازد و با نقاشی پیوند دارد (تصویر ۲).

در نظر چینی‌ها انسان بر طبیعت مسلط نیست، بلکه بخشی از آن است. و نقاش کسی است که بتواند عظمت و زیبایی‌های طبیعت را بر انسان آشکار کند. نقاشی سنتی چین، به لحاظ سرزندگی و ریتم خط و ضرباهنگ قلم مو، تأثیر زیادی از خوشنویسی گرفته و در اغلب نقاشی‌های چینی از خط نوشته به شکل امضاء، شعر یا اظهار نظر هنرمند استفاده شده است. چینی‌ها عقیده داشتند که تمامی رنگ‌ها در مرکب، وجود دارد. نقاش چینی با مهارت بسیار، تنوعی از رنگ‌سایه‌ها را در ذهن خود به دست می‌آورد و پیش از نقاشی کردن، ساعت‌ها به تفکر می‌نشست و تصویر مورد نظر را در ذهن خویش کامل می‌کرد و در مرحله اجرا آن را بسیار سریع به انجام می‌رساند. پس از آن، هیچ‌گونه تصحیح یا تغییری در تصویر ممکن نبود. نقاش باید دستی خطا ناپذیر و تسلطی بی‌چون و چرا بر قلم موی خود می‌داشت. منظره نگاری همواره در نقاشی چینی اهمیت داشته است. منظره طبیعی از زمان‌های کهن مورد توجه بوده است. نقاشان چین علاقه‌ای به قواعد پرسپکتیو نداشتند. منظره سازی‌های توماری، از

تصویر ۲- نمونه ای از خوشنویسی دوره تانگ

ابتکارات چینی‌ها است. علاقه پیروان آئین تائو^۱ به طبیعت، شرایط لازم برای پیدایش هنر منظره‌سازی فراهم نمود. در دوره هان، کاغذ و ابریشم زمینه مناسبی را برای رشد نقاشی فراهم کرد و تصویر کوه و آب به‌عنوان عناصر اصلی در منظره‌سازی مورد تأکید قرار گرفت. در دوره «شش پادشاهی» اصولی برای نقاشی وضع شد که در آن سرزندگی، یک دستی قلم مو، وضوح اشیاء، مناسبت رنگ با نقش مورد تأکید قرار می‌گرفت. در دوره تانگ و تحت تأثیر نقاشی‌های بودائیان هند، نقاشی دیواری به‌ویژه در غارهای بودایی شمال غربی چین شکوفا و حالات و زندگی بودا بر بدنه غارها نقاشی شد (تصویر ۳).

منظره‌سازی در دوره سونگ، به اوج خود رسید و هنرمندان سونگ تعریفی خاص از فضای تصویری به‌دست دادند که به‌عنوان سر مشقی تا سده بیستم ادامه یافت، نقاشان مکتب سونگ از تمام امکانات قلم و مرکب بهره می‌گرفتند و با حداقل وسایل، جوهر طبیعت را در آثار خود منعکس می‌کردند و طبیعت را چون جهانی بی‌انتها، پرشکوه تصویر می‌کرد و برای فضاهای پُر و خالی ارزشی برابر قائل بود (تصاویر ۴ تا ۶). در نقاشی چینی انواع مضمون‌های دینی و دنیوی مورد توجه بود. آیین بودایی نیز موضوع‌های جدیدی را در اختیار هنرمندان قرار داد و سبب رواج نقاشی دیواری گردید.

تصویر ۳- بودیساتوا^۲، نقاشی داخل غارهای دون‌هوانگ^۳ در شمال غربی چین، دوره تانگ

تصویر ۶- دانشور غرقه ماه، اثر مایوان، طومار آویختنی، مرکب و رنگ روی ابریشم، دوره سونگ، موزه هنر موآ، آتامی^۶

تصویر ۵- مسافران در میان کوه و آبراه‌ها، اثر فان کوان^۵، حدود ۹۹۰-۱۰۳۰ میلادی، مرکب بر روی ابریشم، دوره سونگ، کاخ-موزه ملی تای بی

تصویر ۴- منظره در مهتاب اثر مایوان^۴، دوره سونگ، حدود ۱۲۰۰ میلادی، طومار آویختنی، جوهر و رنگ روی ابریشم، ۷/۱۴۹ در ۲/۷۸ سانتی متر، موزه کاخ ملی، تایوان

۱- Tao

۳-Don Huang

۵-fan_Kuan

۲- Bodisatva

۴-Ma_Yuan

۶- Moa, Atami

تصویر ۷- بخشی از یک منظره به سبک آبی و سبز، اثر چین ینگ، دوره مینگ، گالری هنر فریر در واشنگتن آمریکا

تصویر ۸- دیوار چین، بر روی کوه‌های شمالی چین برای جلوگیری از تهاجم بیگانگان، تاریخ ساخت از حدود ۲۵۰ پیش از میلاد تا سده ۱۵ میلادی

تصویر ۹- طرح خطی یک معبد بودایی در سده ۹ میلادی

در سال ۱۲۶۰ میلادی، سلسله سونگ توسط مغولان فرو پاشید و مغول‌ها سلسله یوان را تأسیس کردند. در این دوره نیز نقاشی دارای اهمیت ویژه بود و نقاشان آثار ارزشمندی خلق کردند.

در دوره مینگ، گرایشی به رنگ‌آمیزی متنوع به‌ویژه رنگ‌های سبز و آبی در منظره‌نگاری‌ها، ظرافت‌کاری و تزئین و کپی‌برداری از سبک‌های گذشته رخ نمود (تصویر ۷). در دوره چینگ سبک دوره مینگ رو به شکوفایی نهاد و تا سده نوزدهم از نوآوری باز نماند.

۲-۲- معماری

در چین به دلیل شرایط آب‌وهوایی مرطوب، ساخت بناها با مواد و مصالحی چون سنگ و آجر مورد توجه نبود و چوب مهمترین مصالح معماری به شمار می‌آمد. اما این بدان معنا نیست که چینی‌ها در ساخت بناهای یادمانی ناتوان بودند، چنانچه دیوار چین که اکنون جزء عجایب هفتگانه است، نمونه‌ای از توانایی چینی‌ها در خلق آثار معماری است (تصویر ۸).

چینی‌ها معابد بودایی، کاخ‌ها و خانه‌ها را به صورت یک تا چند طبقه و اغلب با چوب می‌ساختند که شکل کلی آن‌ها تقریباً مشابه هستند (تصویر ۹). در این معماری سقف شیروانی مانند ساختمان، با سفال پوشیده می‌شد و رخ بام پیرامون آن به شکل ایوانی که دارای لبه خمیده به سمت بالا است، ساخته می‌شد و عملکرد آن کنترل باران و ایجاد سایه بود. در ساختمان‌های چند طبقه، طبقات بر روی ستون‌های چوبی قرار می‌گرفت و نمای بنا شکل چترهای مطبق به خود می‌گرفت. غیر از معابد یاد شده، چینی‌ها بناهای رفیعی به نام پاگودا (بنای یادبود بودا) دارند که گاه ارتفاع آن‌ها به ۱۳ طبقه هم می‌رسند.

در معماری کاخ و خانه‌های اعیانی، باغ‌سازی، ایجاد آبراهه و ساخت پل‌های زیبا مورد توجه بود و نمونه برجسته معماری چوبی چین، مجموعه کاخ‌های شهر پکن (شهر ممنوعه) است که در دوره مینگ ساخته شده‌اند (تصویر ۱۰).

تصویر ۱۰- نمایی از بناهای شهر ممنوعه در پکن، دوره مینگ

۲-۳- تندیس سازی

ساخت تندیس‌های جانوری و انسانی از جنس گل پخته، چوب، سنگ و فلز همواره مورد توجه هنرمندان بود. اغلب این تندیس‌ها بیان‌گر شغل آن‌ها در خانه فرد متوفی بود که به همراه او در درون قبور قرار داده می‌شدند (تصویر ۱۱).

کشف مقبره امپراتور سلسله چین در سال ۱۹۷۴ میلادی، توانایی چینی‌ها را در ساخت تندیس‌های بزرگ سفالی نشان می‌دهد. در این مقبره تندیس سربازان و اسب‌هایشان که نماینده سپاهیان امپراتور بودند، کشف شد (تصویر ۱۲).

تصویر ۱۱- تندیس زن خدمتکار از گل پخته، دوره هان، موزه هانیان گلینگ^۱

تصویر ۱۲- بخشی از سربازان محافظ مقبره امپراتور چین (شی هوانگدی^۲) و تندیس سرباز و اسب، سال ۲۱۰ پیش از میلاد، مکتشف در خیابان یان، از جنس گل پخته، اندازه طبیعی

این تندیس‌ها بسیار واقع‌گرا ساخته شده‌اند و در بازنمایی جزئیات و تجهیزات سربازان بسیار دقت شده است. ورود آیین بودا به چین، تندیس‌سازی را تحت تأثیر قرار داد. هنرمندان به تقلید از الگوهای هندی یا آسیای مرکزی، اصول زیبایی‌شناسی تازه‌ای به وجود آوردند. هنرمند

۱- Hanyan Gling

۲- Qin Shi Huangdi

تصویر ۱۳- بودای نشستہ، سفال لعاب دار، دوره سونگ، موزه بریتانیا

چینی الگوی هندی را در طول بیش از یک سده دستخوش تغییرات ساخت. این تغییرات را می توان در معابد غار مانند بودائیان در شمال غربی چین (دون هوانگ) که در دل کوه‌ها تراشیده یا نقاشی می شد، مشاهده کرد. تندیس‌ها و نقاشی‌های موجود در این غارها به لحاظ اندازه و بیان مفهوم، از مهمترین آثار سترگ و مذهبی در جهان به شمار می آیند. هزاران تندیس، نقش برجسته و نقاشی دیواری موجود در این غارها، ترکیبی از حرکت در تندیس سازی هندی و خصلت خطی موزون و آرام در هنر چینی را به نمایش می گذارد. در دوره تانگ موج تازه‌ای از هنر هندی عصر گوپتای هند به چین رسید و سبب نوعی شکل سازی کامل و پراحساس در تندیس‌ها شد. در دوره سونگ ساخت تندیس‌های سفالی و چوبی خدایان بودایی مورد توجه قرار گرفت. فضای متفکرانه عصر سونگ بر روی تندیس سازی مؤثر بود و سبب شد پیکره‌ها ظریف تر، متفکرتر و آرام تر ساخته می شوند (تصویر ۱۳).

۲-۴- سفالگری

چینی‌ها در ساخت سفال به ویژه سفال‌های لعابدار بسیار توانا بودند. نخستین ظروف سفالی منقوش که دارای نقش‌های هندسی هستند در هزاره پنجم پیش از میلاد (دوره نوسنگی) ظاهر می شوند. عالی ترین ظروف سفالی چین ظروف موسوم به چینی هستند. ساخت آن‌ها از ابتکارات سفالگران چین است که در عصر سلسله‌های تانگ، سونگ و مینگ به اوج خود رسید. در میان آن‌ها چینی‌های موسوم به آبی و سفید (تصویر ۱۴) مشهور هستند. این گونه ظروف، از دوره تانگ به این سو به بسیاری از نقاط جهان از جمله به ایران صادر می شد و سبب تحرک سفالگری دوره اسلامی ایران شد.

تصویر ۱۵- بخور سوز، با در پوشی به شکل کوه، دوره هان، حدود ۱۱۳ پیش از میلاد، موزه ایالتی هبی

تصویر ۱۴- چینی‌های چند رنگ با نقوش گیاهی، سده ۱۵ و ۱۶ میلادی، موزه بیجینگ، چین

۵-۲- فلزکاری

ساخت اشیای فلزی به خصوص اشیای مفرغی در چین بسیار پر رونق بود. هنرمندان بر روی ظروف منظره، نوشته، اژدها، انواع جانوران و موجودات خیالی را نقش می‌کردند و از آن‌ها در مراسم عروسی و عزا استفاده می‌کردند (تصاویر ۱۵ و ۱۶).

تصویر ۱۶- ظروف مراسمی حدود ۱۰۰۰ پیش از میلاد، دوره چو، موزه‌های چین

جدول سلسله‌های مهم چین

۱۰۴۵- م.پ ۱۷۶۶	۲۵۶- م.پ ۱۰۴۵	۲۰۶- م.پ ۲۲۱	۲۲۰ م.پ- ۲۰۶ م.پ	۶۱۸-۹۰۷ م.پ	۱۲۷۹- م.پ ۹۰۷	۱۳۶۸- م.پ ۱۲۷۹	۱۶۴۴- ۱۳۶۸ م.پ	۱۹۱۲- ۱۶۴۴ م.پ
شانگ	چو	چین	هان	تانگ	سونگ	یوان	مینگ	چینگ

ارزشیابی

- ۱- چرا چین در شرق آسیا اهمیت دارد؟
- ۲- چه عاملی سبب وحدت و تداوم هنر چین است؟
- ۳- چه سلسله‌هایی در هنر چین دارای اهمیت هستند؟
- ۴- چه ارتباطی بین خوشنویسی و نقاشی چینی وجود دارد؟
- ۵- در منظره نگاری چین چه عناصری اهمیت دارند؟
- ۶- نقاش چینی در موقع نقاشی دارای چه حال و هوایی است؟
- ۷- در دوره شش پادشاهی چه اصولی در نقاشی در نظر گرفته شد؟
- ۸- هنر بودایی چه تأثیری در تندیس‌سازی و نقاشی چین داشت؟
- ۹- مکتب سونگ دارای چه ویژگی‌هایی است؟
- ۱۰- در دوره مینگ چه ابداعی در نقاشی رخ داد؟
- ۱۱- معماری چین دارای چه خصوصیتی است؟
- ۱۲- تندیس‌های مقبره امپراتور سلسله چین دارای چه ویژگی‌هایی است؟
- ۱۳- هنر سفال‌گری و فلزکاری چین دارای چه خصوصیتی است؟

هنر ژاپن

هدف‌های رفتاری: پس از پایان این فصل از دانش آموز انتظار می‌رود که

بتواند:

- ۱- تأثیر هنر چین و کره را بر هنر ژاپن توضیح دهد.
- ۲- چگونگی تقلید هنرمندان ژاپن را از هنر بیگانه توضیح دهد.
- ۳- چگونگی نگاه ژاپنی‌ها را نسبت به طبیعت بیان کند.
- ۴- مقبره‌های هانیوا را شرح دهد.

- ۵- خصوصیات اولین تندیس‌های بودا را در ژاپن توضیح دهد.
- ۶- ساختار معابد ژاپنی را شرح دهد.
- ۷- سبک نقاشی یاماتو - نه را شرح دهد.
- ۸- نقش راهبان زن را در نقاشی ژاپنی توضیح دهد.
- ۹- خصوصیات نقاشی ژاپنی را در سده‌های ۱۵ و ۱۶ میلادی شرح دهد.
- ۱۰- هنر باسمه‌سازی ژاپن را شرح دهد.

۱- تاریخ و ویژگی هنرهای ژاپن

ژاپن کشوری کوچک مرکب از چهار جزیره بزرگ و تعدادی جزیره کوچک است که در شرق چین و کره قرار دارد. ساکنان ژاپن از حدود ۷۰۰۰ پیش از میلاد، وارد دوره نوسنگی (عهد کشاورزی) شدند. از این دوره ظروف سفالی و زیورهای از سنگ بلور به دست آمده است. ژاپنی‌ها در حدود ۴۰۰ سال پیش از میلاد وارد دوره شهرنشینی شدند. با وجود آن که ژاپن در مقابل ورود بیگانه به کشور سخت‌گیر بود، اما تمدن‌های چین و کره و دین بودا در شکل‌گیری و تکامل فرهنگ و هنر ژاپن نقش اساسی داشتند. مواد و اسلوب‌های مورد استفاده هنرمندان، حتی مضمون‌ها نیز ریشه چینی داشتند. ژاپنی‌ها در سده‌های ۵ تا ۷ میلادی از طریق جاده ابریشم با مصنوعات هنری آسیای غربی (آسیای مرکزی، شمال هندوستان و ایران) نیز آشنا شدند. از جمله در خزانه سلطنتی شوسوئین^۱ در معبد نارا، تعداد قابل توجهی از اشیای دوره ساسانی که در سده‌های ۶ تا ۷ میلادی به ژاپن رسیده بود، نگهداری می‌شود. برای مثال از نقوش دوره ساسانی در پارچه‌ها تقلید می‌شد. هنرمندان ژاپنی در کنار باورهای مذهب باستانی خویش، شیئتوا^۲، از آیین بودا و تائو چینی نیز بهره می‌گرفتند. خصوصیات هنر ژاپن نشان می‌دهد که اغلب این تقلیدها آگاهانه بوده و هنرمندان ژاپن دست آوردهای بیگانه را به خوبی با سنت‌های خود سازگار کرده و عناصری را به آن افزوده‌اند.

ژاپنی‌ها مانند چینی‌ها شیفته طبیعت‌اند، ولی نگاه آن‌ها به طبیعت با احساساتی‌گری آمیخته است. اگر چه هنرمند ژاپنی روشی سنجیده و با مهارت دارد، غالباً به افراط، تظاهر و تفتن می‌گراید. به طور کلی، در هنر ژاپنی حساسیت به بافت، تأکید بر نکات فنی، علاقه به رنگ‌های درخشان، ترکیب‌بندی گیرا، نموده‌های شگفت‌انگیز در طرح و به خصوص کوشش برای جلوه تزیینی، به مراتب بیش از جنبه‌های نومايه، ژرف و پویا دیده می‌شود.

هنر اصلی ژاپنی‌ها نیز مانند چینی‌ها، نقاشی و خوشنویسی است، اما آن‌ها در ساخت سفالینه‌های لعاب‌دار، اشیای چوبی، بافندگی و ساخت اشیاء و تندیس‌های فلزی و چوبی و تزیینات درون و بیرون بناها نیز توانا هستند.

۱- Shosoin

۲- Shinto آیین باستانی پرستش خورشید در ژاپن که بعدها با مذهب بودایی و ذن آمیخته شد.

۲- تندیس سازی

تصویر ۱- جنگاور جوشن پوش، گل مجسمه سازی، سده ۳ تا ۶ میلادی، مجموعه نگیشی، سایناما

جزایر ژاپن به دلیل آتشفشانی بودن آن‌ها، سنگ مناسب برای حجاری و کنده کاری ندارند، لذا برای تندیس سازی، از گل رُس و چوب و فلز استفاده می‌کردند. نخستین تندیس‌های سفالی مربوط به هزارهٔ چهارم پیش از میلاد، مربوط به دوران نوسنگی، غالباً طرحی حصیرگونه و درهم بافته دارند. فن مفرغ کاری در سده اول میلادی از چین به ژاپن رسید. بر روی زنگوله‌های مفرغین مربوط به این دوره خطوط و تصاویر ساده حک شده و یا نقوش کم برجسته دیده می‌شود. سپس در سده‌های ۴ تا ۷ میلادی، تندیس‌های مقبره‌ای موسوم به هانیوا^۱ شکل گرفتند، این مقبره‌ها به شکل استوانه‌های گلینی بودند که در بالای آن‌ها تندیس‌های انسانی و جانوری و یا پرند قرار می‌گرفت (تصویر ۱).

تا پیش از ورود آئین بودایی از طریق کره در سال ۵۵۲ میلادی، تندیس سازی در ژاپن به طور جدی مطرح نبود. صنعتگران کره‌ای همراه با مبلغان بودایی به ژاپن رفتند و طرز ساختن تندیس‌های بودایی را به ژاپنی‌ها یاد دادند. اولین تندیس‌های بودا که در سده‌های ۶ و ۷ میلادی ساخته شدند، برگرفته از هنر یونانی - بودایی سده‌های ۱ تا ۳ میلادی گندهارا (قندهار) هستند و سبکی واقع گرایانه دارند. برخی از آثار این دوره، در زمره نفیس‌ترین و اثرگذارترین تندیس‌های مذهبی جهان به‌شمار می‌آیند (تصاویر ۲ و ۳).

تصویر ۳- تندیس بزرگ بودای نشسته، معبد تودای-جی در نارا، مفرغ، ارتفاع حدود ۱۵ متر، ۷۵۲ میلادی

تصویر ۲- تندیس بودا، معبد تودای-جی در نارا، چوب، ارتفاع ۹۸/۷ سانتی‌متر، سده ۸ میلادی

۱- Haniva

۲- Todai-ji

۳- معماری

با توجه به منشأ آتشفشانی جزایر ژاپن و عدم وجود سنگ‌های مناسب، مردم این سرزمین، بناهای خود را از چوب‌های مناسب و مقاوم در برابر زلزله می‌ساختند. ژاپنی‌ها در معماری هم از الگوهای چینی پیروی می‌کردند، بناهای آن‌ها از یک تا چند طبقه متغیر و اغلب دارای شکل‌های مربع مستطیل با سقف‌های شیب‌دار سفالی هستند و رخ بام‌ها بر ستون‌های چوبی تکیه دارند و شکل ایوان را در نمای ساختمان به خود می‌گیرند و لبه آن‌ها نیز مانند بناهای چینی به سمت بالا خمیده هستند. یکی از معابد مشهور ژاپن معبد بیودو- این^۱ در اوچی^۲ است (تصویر ۴) که تالار آن معروف به هو- تو- دو (ققنوس) بسیار مشهور است (تصویر ۵).

معابد چند طبقه آن‌ها نیز به تقلید معابد چینی ساخته شده‌اند (تصویر ۶).

تصویر ۴- معبد بیودو- این، سده ۱۱ میلادی در اوچی، کیوتو^۲

تصویر ۶- معبد هوریوجی^۴، سده ۸ میلادی، نارا

تصویر ۵- ققنوس مفرغی، سده ۱۱ میلادی، نماد معبد بیودو- این

۱- Byodo _ in

۲- Oji

۳- Kyoto

۴- Horyu. ji

۴ - نقاشی

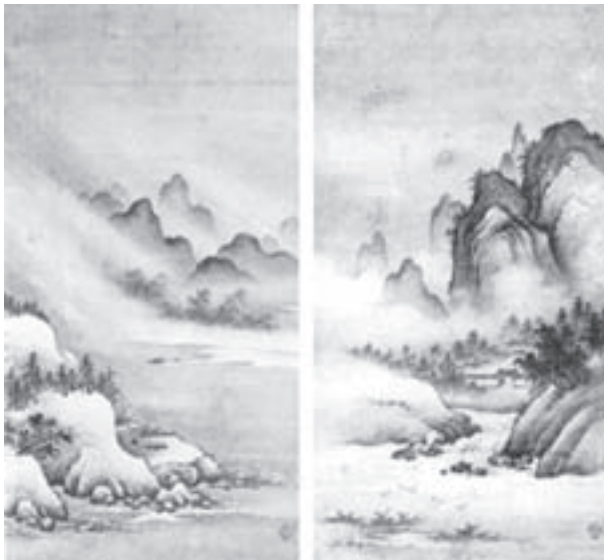

تصویر ۷- بخشی از پرده نگاره شش لته، سده ۱۸ میلادی

هنر نقاشی در ژاپن از زمانی متداول شد که راهبان بودایی و صنعتگران کره‌ای و چینی در آنجا اقامت کردند. در سده ۸ میلادی، نفوذ هنر عصر تانگ در شهر نارا تثبیت شد. نقاشی دیواری و طوماری با مضمون‌های بودایی که ریشه در هنر هند داشت، رواج یافت.

قطع رابطه ژاپن با چین در اواخر سده نهم میلادی، زمینه‌ای برای رشد نقاشی بومی فراهم ساخت. در سده ۱۲ میلادی، نوعی نقاشی طوماری با سبک خالص ژاپنی به نام «یاماتو-ئه»^۱ شکل گرفت که به لحاظ شیوه و موضوع با نقاشی‌های مشابه چینی تفاوت دارد. اگر چینی‌ها نقاشی طوماری را عمدتاً برای منظره نگاری به کار می‌بردند، ژاپنی‌ها آن را به خدمت رویدادهای زندگی گرفتند. قلم‌گیری‌های سریع و نازک، رنگ‌های تخت و غالباً درخشان و تجسم فضا از زاویه دید بالا از ویژگی‌های این سبک است (تصویر ۷).

برتری یافتن آئین ذن^۲ بر آیین‌های شینتو و بودایی در قرن چهاردهم میلادی بر نقاشی ژاپنی اثر گذار بود و راهبان ذن نمونه‌های منظره نگاری آب مرگبی دوره سونگ را از چین به ژاپن آوردند و منظره نگاری چینی مورد توجه قرار گرفت (تصویر ۸).

تصویر ۸- منظره اثر کانو - موتو نو بو^۳ در سده شانزدهم میلادی، مجموعه توکای - ان^۴، کیوتو

در سده‌های ۱۵ و ۱۶ میلادی نقاشان ژاپن به پیروی از نقاشان چینی بر خط‌های شکل ساز تأکید می‌کردند، ولی از مضمون‌ها و نقش‌های بومی سرزمین خود نیز بهره می‌گرفتند و منظره‌ها، گل‌ها و پرندگان سرزمین خود را نقاشی می‌کردند (تصاویر ۹ و ۱۰).

۱- Yamato - e

۲- آیین ذن، التقاتی از آیین بودا و آیین تائو است که از اصول آن هماهنگی با طبیعت همراه با تفکر است.

۳- Kano - Motonobu

۴- Tokai - an

تصویر ۱۰ - گل و پرند، نقاشی آبرنگ روی کاغذ، سده ۱۹ میلادی

تصویر ۹ - گل داودی در کوهستان، اثر نوگوچی یوکویو، ۱۸۸۶ میلادی

هنر باسمه^۱ طراحی لباس و شخصیت سازی بازیگران

ژاپنی معرّف زنده ترین هنر بومی و مردمی است^۲ که بر اساس موضوع های زندگی روزمره و جدید از اواخر سده هفدهم تا میانه سده نوزدهم میلادی در جهتی متفاوت از جریان های هنر خواص شکل گرفت. طراحی لباس و شخصیت سازی بازیگران و باسمه های رنگی تأثیری عمیق بر هنر اروپایی اواخر سده ۱۹ میلادی گذاشتند. هکوسای^۳ و اوتامارو^۴ با باسمه ها و طراحی هایشان از چشم انداز های ژاپنی، به عنوان استادان بزرگ تاریخ هنر شناخته شده اند (تصاویر ۱۱ و ۱۲). ژاپن در سده ۱۹ میلادی دروازه های خود را بر روی جهان غرب باز کرد و آماده پذیرش فرهنگ غرب شد و به تدریج از شیوه های سنتی دور شد و مکاتب نقاشی غرب مورد توجه قرار گرفت. بعد از جنگ جهانی دوم، برخی از نقاشان

تصویر ۱۱ - طومار آویختنی، اثر هکوسای، مرکب بر روی ابریشم، ۳/۵۹ در ۹/۸۱ سانتی متر

۱- باسمه نوعی چاپ دستی ساده است که ابتدا تصویر روی چوب و یا ماده دیگری کنده می شود، سپس مانند مهر به جوهر آغشته شده و به روی سطح دیگری منتقل می شود.

۲- یکی از موارد مورد استفاده باسمه سازی طراحی لباس و شخصیت سازی برای تئاتر سنتی و بومی بنام تئاتر کابوکی است.

۳- Hokusai

۴- Utamaro

با بهره‌گیری از سنت‌های گذشته و تلفیق آن با شیوه‌های هنر غرب به نتایج تازه دست یافتند. از نیمه دوم سده بیستم نقاشان و تصویرگران ژاپنی با نوآوری‌های فنی و سادگی صوری و ظرافت بیان و حفظ هویت فرهنگی، جایگاه مهمی را در هنرهای بصری جهان به دست آورده‌اند (تصویر ۱۳).

تصویر ۱۳- پوستر برای مدرسه هنرهای نمایشی آسیایی، سال ۱۹۸۱

تصویر ۱۲- نیم تنه بانوی زیبا، اثر اوتامارو، باسمه رنگی، سده نوزدهم، موزه هنر کلیولند

ارزشیابی

- ۱- کدام کشورها بر هنر ژاپن تاثیر گذاشتند؟
- ۲- هنرمندان ژاپنی چگونه از هنر بیگانه تقلید می‌کردند؟
- ۳- ژاپنی‌ها چگونه به طبیعت نگاه می‌کردند؟
- ۴- هانیوا چه بود؟
- ۵- اولین تندیس‌های بودا دارای چه خصوصیتی بود؟
- ۶- معابد ژاپنی دارای چگونه ساختاری بود؟
- ۷- سبک یاماتو - نه دارای چه ویژگی‌هایی است؟
- ۸- هنر باسمه سازی معرف چه ویژگی‌هایی است؟
- ۹- هنرمندان معرف باسمه‌سازی چه نام داشتند؟